

Samtalsmaterial, Husgrupper, Korskyrkan.

Samtal med Filemon

INTRO

Min samtalspartner den här veckan har varit en person i Bibeln som heter Filemon. Har du någon gång varit med om att du haft en viss uppfattning om en människa, kanske p.g.a. en f.d. ytlig kontakt, eller p.g.a. vad någon annan sagt om honom eller henne, som du senare fått korrigerat? Jag gissar att vi alla har varit med om det, för det är väl i själva verket rätt sällan så att den allra första bild vi får av någon visar sig stämma helt. Du kanske upptäcker att den pratglade skämtaren gömmer en smärta bakom sin bullrighet, eller att den tystlåtna och lite blyga, som inte sa så mycket vid första kontakten, i själva verket hade mycket att säga när ni väl lärde känna varandra...

Och så blev det väl lite med mitt möte med Filemon den här gången också. Jag hade en slags vag uppfattning om vem han var, och kom därför lite med garden uppe till vårt möte. Vad jag visste var nämligen att Filemon var slavägare, och med mig hade jag en rätt vass fråga, som vore jag en skjutjärnsreporter med dold kamera i väskan: - Filemon, hur kunde du vara både kristen OCH slavägare? Gnagde det aldrig i samvetet?

HUR PAULUS ANGREP PROBLEMET MED SLAVERIET

Vissa beräkningar gör gällande att så mycket som 25 % av romarrikets befolkning var slavar. Dessa slavar hade det rätt olika beroende på dels i vilket land de levde och dels i vilken familj de tjänade. De romerska slavarerna var t.ex. rättslösa i förhållande till sina ägare som egentligen kunde göra vad de ville med slaven, medan en slav i Israel var skyddad av en mängd olika lagar och regleringar i Bibeln som hävdade också slavens mänskliga rättigheter. En slav kunde alltså vara allt från en rättslös fånge till en tjänare som arbetade med vad vi kallar för hushållsnära tjänster.

Det hade kanske varit bekvämare för oss om det helt enkelt hade funnits ett förbud i Bibeln mot slaveri, men det gör det inte. Förhåller sig alltså Bibeln då bara passivt accepterande inför slaveriet? Nej, det gör den heller inte. Och det är faktiskt ett historiskt faktum att över allt där kristendomen erövrade mark har slaveriet så småningom försvunnit. Vill man verkligen förstå vad Bibeln säger om detta får man alltså tränga in i den kristna trons människosyn och förkunnelse om allas likhet inför Gud.

Det är faktiskt väldigt intressant att se hur Paulus angriper det här problemet, för det visar på ett djupare sätt hur Paulus väljer att arbeta för alla slags förändringar som borde ske i våra liv. Principen återfinns i Rom 12:2: "Anpassa er inte efter denna världen, utan låt er förvandlas genom förnyelsen av era tankar, så att ni kan avgöra vad som är Guds vilja..."

Fråga: Fundera över bibelversen. Läs gärna också vers 1. Vad säger detta stycke, enligt dig?

Kommentar: Det enda sättet som finns för att verkligen förändra världen är att förändra den människa för

människa. Paulus hade kunnat ropa: - Ner med slaveriet, men frågan är vad han skulle förändrat med det. Nu angriper Paulus istället den ideologiska basen för slaveriet och underminerar den. Och den ideologiska basen för slaveriet är förstas att vissa människor är mindre värda än andra, och vissa människor är mer värda än andra. Och lyssna nu: I ett sådant samhälle blir Paulus ord nog mer dramatiska och revolutionerande än vad vi idag kan förstå, Gal 3:28: "Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus."

Fråga: Hur tänker du dig att dessa ord togs emot i ett rike som det romerska?

Kommentar: Vi läser snabbt förbi, för för oss låter detta självklart. Men ställ då också frågan: Varför låter detta så självklart för oss? Det var ju allt annat än självklart för de gamla vikingarna här upp i Norden. Och svaret är att det låter så självklart för oss för att vi har växt upp i en värld, och en tankevärld, som är djupt påverkade utav just dessa ord från Paulus.

Fråga: Paulus avskaffar faktiskt slaveriet, "i Kristus". Han vill förvandla oss genom att få oss att tänka på ett nytt sätt. D.v.s. om Gud nu inte gör skillnad på människor vad har då jag för rätt att göra det. Och i sitt brev till Filemon går han ännu längre när han skriver om hans förrymde slav Onesimos, och om hur Filemon ska behandla honom när han kommer hem igen. Vad ser du om detta i Filem 1:16?

Kommentar: Så angriper Paulus grunden för slaveriet: Alla människor är lika mycket värda, och slaven är din broder. Och därför har i slutändan alltid sann kristendom avskaffat slaveri, med tiden.

Detta är alltså Guds strategi för verklig förändring. Samhällen förändras när du förändras. Och du förändras när dina tankar förändras. Och dina tankar förändras när du möter Guds tankar. Följdfråga: Vilken betydelse har alltså Bibeln i Guds förändringsarbete?

ETT BREV SOM BERÖR

Men nu måste du också få lära känna Filemon lite mer. Vem var han? Ja, det enda vi vet om honom är faktiskt det vi läser i Paulus brev till Filemon. Så låt oss då läsa brevet, bara 25 verser långt. (Läs tillsammans)

Fördjupning:

V.4-5. Vad skriver Paulus om relationen tro på Gud, kärlek till människor? Vilka slutsatser drar du av detta?

V. 6-7. Hur beskriver Paulus Filemons tro? Vad ledde den till i andra människors liv? Vilka slutsatser drar du av det?

v.22. Paulus befinner sig i ett romerskt fängelse, hopkedjad med en romersk soldat. Han vet inte hur framtiden kommer att se ut, eller vad som kommer att hända med honom. Vad skriver han i detta läge till Filemon? Vad säger det om hur Paulus såg på sin situation, och på Guds makt? Vad kan vi lära av detta?

Finns det några andra uttryck i texten som du vill kommentera?